

20

ANNUENTIS ALTISSIMO
Collegij Ethici,

DISPUTATIO XL. ET ULTIMA
D.C.

VIRTUTE HEROICA

In Regia & celebri Academia CHRISTINÆ,

P R A S I D E

Consultissimo ac Praeclarissimo VIRO,

M. MICHAELE O. WEXIONIO;
Jurie Polit: ac Hist: Profess: Ordin. Celeberrimo, Pre-
ceptore ac Promotore, iugi observantia reverenter
suspiciendo, devenerando.

R E S P O N D E N T E

S A M U E L E N I C O L A I F R I S I O

S. & R. & M. Stipend.

Publico Examini Commissa in Auditorio Majori

Ad diem 3. Novembris Epochæ currentis

M. DC. XL. IX.

Cicero.

Nemo unquam magnus fuit sine afflato divino.

A B O E.

Imprimebat PETRUS Wald/ Acad. Typogr. anno 1649.

ILLUSTRISSIMO ET GENEROSISSIMO
HERO L.

DN. PETRO BRAHE,

Comiti in Visingzborg/ Lib. Bar. in
Ridboholm & Lindholmen. S. & R. & M. tis Regno-
rumq; Sueciæ & Gothiæ Drotzeto permagno, Collegij
Regij Judicialis Holmensis Summo Præsidi; Academiæ Abo-
ensis Cancellario Magnificentissimo, Westmanniæ Monta-
norum atq; Dalensium Judici provinciali Gravissimo,
Magni Ducatus Fenniæ Generali Gubernatori,

Domino meo Clementissimo.

Petpetuam felicitatem & officiosum obsequium,

SEMideum soboles, Comes Illustrissime PETRE

Magnatum lumen, gloria, delicium.

Heros es magnus, magis virtutibus auctus,

Tu columnen Patriæ, Martis & artis bonos.

In te virtutum verè Chorus eminet omnis

Es Pietatis amans, Justitiaeq; favens.

Et in te vivi divina Modestia vultus

Virtutum & nutrix, aurea Sobrietas.

Quid memorem multis? Nec fert hæc parvula charta

Virtutum es splendor, gloria, lumen, apex.

Hinc merito tibi Musarum permagne Brabeutes

Discursum bune supplex, Supplice corde dico.

Illustriss. T:z Excell. subiectissime inserviens

Samuel N. Friesius Respondens.

COLLEGII ETHICI
DISPUTATIO DUODECIMA
ET ULTIMA

VIRTUTE HEROICA.

Respondente SAMUELE NICOLAI FRISIO Austro-Fenn.

Thesis Prima.-

IN superioribus de *Virtutis moralis naturâ*, tûm in Genere, tûm in Specie actum fuit. Quamvis enim in hâc imbecillitate & corrupto hominis statu, omnimodum affectuum, secundum rectâ rationem, moderamen esse qui difficilimum, idèòq; rarissimum sit; *Virtus* tamen cognoscenda est, ut quantum amiserimus quantumq; ambiamus, & vicissim speremus, intelligatur, & aliquo usq; ad id ipsum rursus etiam enitamus, ut Persius canit:

Est aliquid quo tendis, & in quo dirigis arcum...
Velut autem in proximâ disputatione de gradibus virtutum & imperfectis seu *Semi-virtutibus*, quæ ut faciliores itâ frequentiores, aliqua proposita fuere.; Ita nunc quoq; de *Summo virtutum gradu*, in heroicâ Excel- lentiâ & præminentia, quæ omnium rarissima (preser- tîm si collectivè respectu singularum & universarum virtutum intelligatur), aliqua etiam dicenda veniente.

----- *Ut finis coronet opus.* -----

A

a. He

2. Heroica virtus, etiam si quoad nomen variè deducatur, uti aq[ui]d *Piccolomini*: Cap. 1. gr. 6. *Heider*: *Psilos*: *Moral.* Part. 2. §c. aliosq; videre est; Proximè tamen ab Heroibus, i.e. viris eminentibus, quos antiquitas *Semidens*, vel ex dijs genitos statuit, nomen sortitam esse manifestum est. Vid: *Sext: Aureli: vici: de orig: gen: Rom.* Heroica enim dicitur quòd non in quemvis cadat, sed in paucissimis rarissimæ & eminentis conditionis reperiatur.. Aliàs *virtus cum excellentiâ*; *Eminentia* & *plendor virtutis*, nec non *divina virtus* dici assolet.

3. Unde etiam *Heroica Virtus* modò latè sumitur pro Excellentia cuiusvis virtutis, etiā dianoetica; quo sensu heroës, quislibet vel excellenter in disciplinâ aliquâ aut arte periti & exculti, appellari poterunt: vel strictè pro eximiâ excellentiâ in virtute aliquâ practicâ, non vulgari: Vel strictissimè & nimis pressè, pro fortitudinis tantum aut magnanimitatis Eminentia. Ut jam de abuso, quo virtus sèpè ab adulatoribus in heroicas virtutes speciem tenus transformantur, nihil dicam..

4. Est igitur *Virtus Heroica*, in mediâ acceptione & propriè sumptâ, nihil aliud quam *divinitus collata promptitudo magnas actiones*, circa cuiusvis virtutis objectum, ultra quā vulgari hominum conditio fert, alacriter & felici sum successu obeundi. Qualem cuilibet concessam non esse experientia satis ostendit: Unde & heroica facta à communis sortis hominibus præstari nequeunt, & proindè à quibusq; temerè imitanda non sunt; Ut trita regula ponet.

5. Ejusmodi heroicæ virtutes in rerum naturâ dari, non est quod multis comprobetur.; Cum id res ipsa, omnis historia & quotidiana vita demonstret. Quosdam videlicet aliorum summâ cum admiratione & stupore, ea felici-

feliciter & virtuosè promptissimèq; expedire, quæ alij
ne aggredi quidem auderent, aut inchoare saltem pros-
perè possent. Hinc in sacris Gigantes & Herōes, hinc in
nostris Historijs antiquitūs Pugiles ; hinc etiam secun-
dum Preceptum Pythagora in aureis carminibus, de heroibus
honorandis :

τιμη, καὶ σέβε οὐκον τὸ περὶ ἡγων αὐτὸς ; &c.

6. Nec obstat, quod gratia & concursus divinitus in
enjusm virtutis exercitio requiratur ; Unde omnes etiam aquæ
heroica dicenda videantur : Nam Respond: distinguendo
inter generalē seu universalem, & particularem seu spe-
cialē DEi concursum. Generaliter quidem in quavis
actione Deus concurrit ; siquidem in ipso vivimus move-
mur & sumus, ut loquitur Apost: Act:17. Specialiter autem
ubi generi humano, genti, populo, urbi, familiæ peculia-
ri facinore, mediante insigni huic vel isti individuo
concessa virtute prospicit. Specialissimè & singulariter
gratiosa cooperatione suis fidelibus adest. Divinitus
verò concessa dicitur heroica virtus, quod nullus uno
quam vir magius extiterit sine afflato divino, ut Cicer.
loquitur ; i. e. specialibus donis, quæ communem hos
minum sortem excedunt.

7. An verò etiam heroica virtus in mediocritate consistat ?
Apud Ethicos queri solet. Ratio dubitandi haec esse via
detur, quod *Virtus heroica*, ut supra positum, sit *Excellen-
tia quædam & Eminentia virtutis*; ideoq; ἀνεργοῖς sive
extremitas & summus apex, potius quam *μεσότοποι* sive me-
diatas & mediocritas dicenda. Resp: Deciditur aus-
tem quæstio applicatā distinctione inter confederationem
quæ sit respectu extremorum, in quâ mediocritatem esse,
& (sicut & ceteræ virtutes) in medio sitam, minimè

ambigi potest; Atq; inter Considerationem intuitu & vi-
uentis perfectionis factam, quæ Heroicam virtutem à uog-
ityze etiam esse facile evincit. Sed cum diversus respe-
ctus omnem tollat contradictionem. Clarum etiam est,
nihil inde absurditatis sequi: Etsi hæc consideratione
æxegyza, illâ vero pœtoryzæ esse heroicam virtutem
admittamus.

3. Ex illius questionis resolutione, facile etiam de-
claratur alia affinis; An heroicæ virtutis potius sit vir-
tus ipsa, an vero excellentia & affectio tantum virtutis dicenda
sit? Resp: enim ex eodem fundamento, quatenus sez.
medium laudatissimè, inter duo vitiosa extrema tene-
tur, virtutē esse & rectè appellari: Ratione a. eminen-
tiae & magis collativæ seu relatæ ad communes virtutes,
Eminentia & virtutis quedam splendida affectio seu
exaltatio & sublimitas dici meretur.

2. Hinc vicissim lumen acceditur illustrandæ qua-
stioni perfractæ; An Heroica virtus à communi virtute mo-
rali specie differat? Pro affirmativa pugnare poterunt ha-
rationes: 1. Si Liberalitas & Magnificentia, Modestia
& Magnanimitas, quæ circa eandem materiam occu-
pantur, eandemq; formam habent, & gradibus saltem
differunt; specie omnino distingvi rectè statuuntur.
Eodem etiam jure, Communis virtus & Heroica. Sed
verum est prius, quod supra suo loco allata rationes
stabiliriunt, & clarissimorum virorum authoritas insu-
per confirmari. E. 2. Ex virtutes quæ causis, Finali-
tate, efficiente, & materiali seu subjecto, itemq; adjunctis,
gradibus, & effectis suis successu differunt; Specie omnino dis-
tingvi dicenda. Sed Heroica virtus, & communis, istis mo-
dis differunt; E. specie disting.

20. Minor seu assumptio probatur (major enim proposi-
tio

sitis sat evidens est), quia *Finū communis virtutis est, as
tiones humanas quasvis disponere; Heroicæ vero Es
minentiores, & communem hominum sortem super
gredientes*. 2. *Efficiens communū virtutū est exercitium, vires vulgares & actiones hominum; Heroica cau-
sa efficiens est peculiaris afflatus divinus.* 3. *Materiā seu sub-
iecto; communis virtus in pluribus subjectis reperiri
potest, sicuti etiam in communioribus objectis enite-
scit.* 4. *Adjunctū & gradibus; Communū virtus minus
habet excellentiæ & admirationis; Heroica verò ma-
gis; admirabilemq; hæc præ illâ constantiam requi-
rit. Et 5. demùm *Efectū & successu; Communū virtus
langvidior & tardior est; Heroica fulguris instar per-
rumpens, quævis obstantia sternit, & laudabili exitu
semper coronatur.* Unde specifica differentia satis
firmiter adstrui posse videtur..*

ii. Contraria tamen sententia verior.; 1. Ex per-
vulgato & firmo fundamento: Magis & minus non va-
riant speciem, i.e. major Excellentia seu gradus in bonis
tate & præstantiâ, specificam differentiam non indu-
cunt. Hic autem est gradualis saltem differentia, seu
per magis & minus; quod ex oppositorum dilutione
dispaleseet: Ergo hic scilicet inter *Communem & Heroicæ
eam virtutem* specifica differentia non est. 2. Si *Heroicæ
virtus* nullam novam virtutis speciem in novâ aliquâ
materiâ exhibit; Sed antea declaratas ad sublimiorem
gradum evexit, sequitur non specie, sed gradu tantum
differet. At v. p. E. & post.

12. Ad objecta igitur *Resp. Assumptionem seu minorem
propositionem in priori argumento negando; ad pro-
bationem sufficienter in superioribus ubi de allegatis*

virtutibus actum fuit Disp. 8. Th. 29. & Disput. 9. Th. 31.
& 32. responsum est, in altero argumento varius est Pa-
ralogismus³. Resp: enim 1. ad maiorem, eam non esse
simpliciter veram per omnia membra. Nimirum
qua finibus, efficiente, gradibus, effectis &c. differunt;
Ea mox specie differunt: Id enim minimè procedit;
cùm etiā ejusdem numero rei, seu *anis individui* diversi
esse possint *fines*⁴; & singuli homines etiam si specie
conveniant, & uatum sint, efficientibus tamen causis
proximis ut plurimum differunt, nisi germani sint ex
ijsdem sz. parentibus prognati. Neq; illud de subje-
cto quiequam facit; cùm etiam fortitudo, temperan-
tia, justitia &c. in hoc homine major, in illo minor,
qua tamen ab invicem specie differre absurdum, & sic
consequenter de cæteris⁵. Sed transeat tamen illa
propositio.

13. Ad Assumptionem Resp. per singula membra euno-
do: Sie 1. Finis est unus & idem *Virtus communis* & *He-
roica*, videlicet beatitudo seu felicitas civilis⁶. 2. Causas
itidem Efficientes cædem, *Natura*, *cura*, & *concursum di vi-
nus*; licet ibi vulgarior & obscurior, hie manifestior
& evidentior.. Diversus autem modus, diversam spe-
ciem non inducit. 3. Ad Materiam seu subiectum
jam responsum est. 4. & 5. Cætera vero effectus va-
rios, *adjuncta*, *gradus*, & *succensus* aliaq; variantia, ne nu-
mericam quidem, nedum specificam differentiam in-
ducere manifestissimum est. Siquidem gradus speci-
em non variet; Idemq; individuum, modò has modò
illas circumstantias recipiat. *Heroicam prouide virtu-
tem à communi virtute morali, non specie sed gradibus
tantum differre, constanter tenemus*⁷.

14. Constituto sic Heroicam virtutem eminentio-
rem

rem saltē gradum esse communis virtutis'; Non ins-
competenter hic quæritur.: Anne ergo in omni virtute
morali talis eminentia, i.e. virtus Heroica inveniatur & locum
habeat? Resp: breviter: Etiamsi gradus in omni virtute
(in actu potissimum exercito, ut Metaphysici lo-
quuntur, i.e. quatenus in hominibus inveniuntur) oc-
currat, atq; ita quoq; heroica quædam Eminentia lo-
cum sibi vendicet; In illis tamen virtutibus quæ major-
rem difficultatem & splendorem secum habet, Heroica
virtus præcipue agnoscit solet. Ut potè in pietate, ju-
stitia, magnanimitate, magnificientia & fortitudine &c. In mi-
noribus virtutibus, ut Veracitate, comitate &c., tamen il-
lustris splendor adeò adverti non potest.

15. Quæri etiam solet; Anne Heroica virtus sit necessaria?
Ad quam questionem ut ritè respondeatur, di-
stingendum erit inter singula individua & speciem huma-
nam, vel potius Resp. societasq; majores. His utiq;
necessaria est, cùm regna, resp. urbes & ipsa ecclesia ado-
cq; majores societas heroum ope & auxilio sèpissimè
necessariò indigeant: Illis, Singulis videlicet individualiis,
& cuivis homini, necessaria non est virtus Heroica, ut eam pos-
siderat, siquidem etiam vir bonus esse possit, quam vis
Heros non sit. Atq; ita diverso respectu & non necessaria
a & necessaria dici potest.

16. Quoad specialius Heroicæ virtutis subjectum,
quæri etiam solet; Anne pueris meritò tribui possit. Ne-
gativam evadent judicij immaturitas, viriumq; imbecil-
itas &c. Affirmativam verò Exempla varia, Davidus
in adolescentiâ pueritiæ proximâ ursum & leonem tru-
cidantis; Alexandri M. Heroicum responsum apud
Curtium lib. i. & similia evincunt.

17. Respondetur igitur, virtutem Heroicam etiam in pueros cadere, inchoativè, i. e. quoad indolem & ði èl-widæ, quoad spem, ut loquitur Aristoteles. Perfecti-vè autem i. e. ut virtus perfectè insit heroica pueris, & sitè exerceatur, rarissimum. Imò vix ac ne vix quidem possibile, nisi Deus peculiari instinctu, non solum extra ordinem, sed & miraculose aliquid egerit.

18. Præterea de fœmineo sexu frequentissimè agitur quæstio; An y' huic Heroica virtus jure assignari queat? Pro negativâ sic pugnari potest: 1. Heroica virtus requirit temperamentum siccum & calidum, Cor compactum & spirituosum. Sed hac fœminis vix unquam, aut rarissime, competit; Siquidem humidioris & frigidioris semper sint naturæ. E. Heroica virtus eisdem tribui nequit. 2. Heroica virtus magnam requirit constantiam. As sexus fœmineus constantiâ destituitur, levior & timidior est. E. Heroicæ virtutis minimè capax. Major est evidenterissimâ: Minor tūm experientiâ, tūm autoritate probatur, utpote Poëta:

----- *Varium & mutabile semper
femina. ----- & similia.*

19. Verior tamen est sententia affirmativa; quod etiam fœminæ sunt heroicæ virtutis capaces: Tūm quod virtus quævis in genere homini competit, nec censum nec sexum respiciens aut excludens. Jam verò fœminæ etiam sunt homines; Item & heroicæ virtus est etiam virtus: E. hanc etiam illis tribui nihil vetat. Tūm quod nullum sit manifeste experientia reclamare, & id quod clarissima exempla evincunt in dubium vocare, ne dicam inficiari. Virtute autem Heroicâ prædictas suis fœminas, ex Sacra non minus quam prophaniâ historijs, & adhuc etiam modernâ experientiâ eviden-tissime

tissimè constat. Ità Debora & Iaël heroicā fortitudine;
Abigail prudentiā; Semiramis utrāq; emicuit. Notæ
Amazonum heroinæ reginæ; Notæ & aliæ de quibus
supra disp. 6. de fortitudine th. 13. Nec immēritò Mar-
garetam Danicam Regis Svec. Magni Smet nurum.; Eli-
zabeth: Anglie. hic referimus. Heroicam autem
prudētiā animi q; magnitudinem & magnificentiam
Serenissimæ atq; Clemētissimæ nostra Reginæ moder-
næ CHRISTINÆ AUGUSTÆ, devoto potius
silentio veneramur.; quām hic multis exaggeramus.
Heroicam igitur virtutem huic sexui planè denegandū
non esse satis est manifestum. Cum etiam opposi-
tum feritas in eundem cadat.

20. Superiora objecta breviter sic refelluntur: 1. Tempe-
ramentum humidius & frigidius, quamvis in foeminae
vulgariter reperiatur; quin tamen etiam interdum fo-
minæ calidioris naturæ, atq; ita quasi virili temperamen-
ti; sicuti ē contra viri frigidi, humidi adeoq; effeminati
(Germani Siemannos vocant) inveniantur, nullatenus
dubitandum. Cum id res ipsa edoceat. Atq; ita Assumpt:
seu Min. Prop. prioris argumenti non est uniy saliter vera.
2. Ad 2. dum argumentum pariter respondetur Assump-
tionem particularem esse, cum multæ reperiantur fo-
minæ constantes, animosæ & prudentes. Probatio seu
authoritas Poëtarum aliorumq; de vulgo foeminarum
loquitur, quas diu pondus habere, debitam constantiam
servare, adeoq; heroicæ virtutis capaces esse, nec nos
asserere audemus. Aliquas autem heroinas reperiri
& repertas esse, jam probatum est.

21. Quæritur etiam hic An heroicæ virtus in sola pīja,
& vera Ecclesia membris reperiatur? Simpliciter affirmans
tes sic concludere possunt. Excellentissima virtus so-

lis pijs & vere Christicoli distribui potest. Heroica virtus est eminentissima. E. Respondetur tamen, excellen-
tissimam quoque virtutem, scilicet in suo genere, in
Ethnicis, Cyro, Alexandro M. alijsq; fuisse, ideoq; & virtu-
tem heroicam; quamvis comparatio si instituatur ul-
terior, Christianorum virtutes, ut potè puriores, longè emi-
nere haud negandum.

23. Sed An Martyres inter heroes referendi? hic eti-
am disquiritur. Verum quoniam sup. Disp. 6. h.
Colleg: th. 21. & 22. Fortes eisdem esse asserimus;
Fortitudo autem Excellens, heroicæ virtus est. Per se mani-
festum evadit, nos quoq; defendere martyres, qui insi-
gni animi constantia & alacritate fortiter & laudabili-
ter, in vera fide minimè vacillantes, cruciatus sustinent,
non injuriā etiam heroēs appellari posse. Ità tamen,
ut nou quosvis etiam Martyres, sed celebriores tantum,
in quibus præ alijs magnitudo & præsentia animi, alio-
rum etiam cum admiratione emicuit, heroum albo in-
seramus. Quales Apostolus Petrus, Laurentius, Iohannes
Huss. & similes. De Angelorum Heroica virtute nihil
addimus; Cum hic de humanis saltē virtutibus agatur.

24. Neq; multis opus est ad probandum etiam in ijs
qui extra legittimum thorium concepti sunt heroicæ virtutares
perir. Cum idipsum exempla quam plurima heroum
illegitime natorum, tam ex sacris quam profanis con-
firment; Ità lephte Judic. 14. Hercules, qui virtutibus se-
dijs æquavit; Themistocles, Homerus, Romulus; et de Alo-
xandro pater etiam Philippus dubitasse videtur.; quin
etiam Alexander ipse Philippum patrem tandem non agno-
vit. Demosthenes quoq; simile nascedi principiu m
habuisse fertur. M. Brutus omnibus virtutum numeris
absolutissimus Iulij Caesaris spurius fuit. Quin & Cons

stanti-

Florinum M. huic classi quidam accensent ut jam plura
non accumulemus exempla... quid igitur prohibet,
quin DEo humilia exaltante, animi corporisq; vigo-
re suppetente; summo studio & contentione acce-
dente, etiam illegitimi nati per legitima media hero-
icae virtutis participes evadant, atq; ita Heroes fiant.

25. Quærunt hic alij, *An omnibus temporibus & ataq;
bus heros inventi sint?* Sed hæc quæstio historica est, non
Ethica... Quærunt etiam, *Cur heroës post eximis gestis
sapè graviter labentur?* Item, *Cur Tragicos sapè & funestos
exitus habeant?* *Cur heroës sint ywassouegrits užoi?* Ade-
coq; *Cur sapè herorum filii noxa?* Verùm hæc quæstiones
quia partim *Physicæ*, partim *Astrologicæ*, partim *Politiciæ*,
partim etiam *Poëticæ*, nec non *Theologicæ* rationibus de-
ciduntur.: Non minus commodè alibi tractantur, au-
etiam, si pagellæ admittant, corollariorum loco, ap-
penduntur..

26. Opposita heroicæ virtutis itidem duo sunt, alte-
rum in excessu quod feritas dicitur; alterum in defectu,
vel proprio nomine destitutum; vel τε φρεσικῶς be-
roica virtutis stupor, ignoria & ineptitudo dici potest.

27. Feritas, græcè Θρόδης à brutis seu bestijs & fe-
ris nomen habet, quasi bestiale vitium dixeris'; in hoc
tamen feritas hominum bestialitate deterior.; quod
bestiæ rationis sint expertes, deniq; vitium, propriè & E-
thice loquendo, non admittant. Hominum autem
feritas rationem non negat vel excludit, sed negligit,
non audit, sed conculcat. Est igitur vitium heroicæ
virtuti in Excessu oppositum, quo omne melioris rationis
lumen suffocatur, & ad sceleraque immannissima, homo ferus
graßatur. Cujus exempla aliquot th, penult. Ergast:
virt, posita sunt.

28. *Stupor seu lentitudo, vitium heroicae virtuti in defectu oppositum; quo ad omnem virtutis impetum quis se ineptum reddit.*

29. *Si queratur, Utrum horum vijiorum deterius?*
Resp. Ferit stem, ut potè que pluribus noceat, (activa n. est) deteriorem. *Stuporem verò illum, licet alias per se pessimum, quod reip. proximo, ipsiq. subjecto omnino virtutis fructum subtrahat; quatenus tamen detrimentum committendo non infert; tolerabiliorē videri.*

Et hæc ita breviter & præcipuis controversias circa hanc virtutem heroicam considerandis; Nunc Corollaria quadam, breviter etiam subiungemus.

COROLLARIUM.

I.
EX Historijs: Heroës suas habent periodos. *Ita successivè, heroës & judices in populo Israëlitico se consequuti sunt. Et Heroës siue Gigantes & fortes Davidis contemporanei fuere.* 2. Reg: 23. *Heroës, ut ita dicam, in Philosophia, Socrates, Plato, Aristoteles; &c. Ferme contemporanei fuere.* Homerus & Hesiodus quadringeritis ante Heradotum annis vixerunt. Duilius, Manius, Curius, Caius Fabricius, Attilius Calatinus, Cn. & P. Scipiones, Africanus, Marcellus, Fabius Maximus, quos Clarissimos urbis

Consules Cicero nominat, se invicem ferme contigerunt. Sic Poëta lat: Virgil: Ovid: Horat: simul.. Statius & juvenal. Martialis simul vixerunt. Sic Icti Rom: eodem tempore floruerunt, ferme omnes Papiniani auditores: Tarruntius Paternus, Maccer, Terentius Clemens, Menander, Archadius, Rufinus, Papyrius, Fronto, Anthius, Maximus, Hermogenianus, Africanus, Florentinus, Tryphonius, Julius, Calistratus, Venulejus Celsus. &c. Ita etiam si propinquiora respiciamus tempora, Excellentes & illustres Poëtas, Philoſophos, Ictos &c. iisdem ferme seculis in Italia, Germania alibi floruisse observabitur. In nostra Patria Gigantes quondam suam habuisse periodum, admiranda in montibus & passim monumenta testantur. Starchatero Giganti Sveco, qui circa initium Epochæ Christianæ in his terris vixit, contemporanei fuere heroës plurimi; inter quos Vicharus Norveg. R. ab eodem vicitus; & Russæ R. Floccus, itidem superatus. Athletæ Biarmenses. Visinnus Russus; Vasche seu Vasa Polonus: Hama Saxo itidem ab ipso deleti. Fortissimi Haldani amicitiam coluit. Novem Pugiles in Norvegiâ prostravit. Olonem etiam terribilem, utcunq; è medio sustulit. Ut nunc de numero pugilum & herorum qui in campis Bravellinis incomparabili bello, inter Haquinum King Svecia

Regem & Haraldum Hyldebrand Danie, à parte
Danorum 68, à parte Svec. 93, interfuerunt, Jane
nihil dicatur. Legumlatores etiam justitia anti-
sites & Heroës qui primi jura Svecis, Gothis, Hel-
singis &c. dederunt; Circa idem fermè tempus flo-
ruisse, styl' seu genius longuæ alieq' circumstantie in-
nuunt.

Causa verò quòd Heroës modò in hac mo-
do in illâ facultate, fermè simul floreant; inter a-
lias non postrema Æmulatio videtur. Quam
ferax verò heroium fuerit seculum præsens, Patria
nostræ sego togaq; Arte & Marte, commodiori occa-
sione, ubi de illustribus viris: Sveciæ, Gothiæ,
Fenniæ &c agere licuerit, Dœo annente, expo-
netur.

II. Magni Heroës sæpè post
egregia gesta labuntur & tra-
gicos exitus habent.

1. Tum quòd
nil inter sublunaria stabile summus rerum arbitrè esse
voluerit; Sed omnia cum ad summum pervenere subito
viciòm deorsum feruntur, & velut in orbem redeunt.

2. Tum quòd secundâ fortuna, quam a quo animo ferre
difficillimum, inebriasi, elati & fascinati, facile p̄a-
cipites aguntur.

3. Nemesis etiam Divina; quòd
ob antegressa peccata, imperscrutabili Dœi judicio, au-
xilium Cœlestis subtrahatur.

4. Nec parum facit quòd
in

in magnis & arduis negotijs occupentur, ubi lapsus
non minus proclivis; quam periculosus & notabilis.
Plura Heiderus & alij.

III. Heroës militares, seu belli- câ virtute præstâtes, non rarò mulieribus multū indulgent.

Ità Simson delilæ indulxit, Hercules Omphalæ servivit;
Ninus Semiramidi paruit; Marcus Antonius Cleopatras,
alij alijs nimium sese submiserunt. Causa videtur ma-
xime adæquata, quod calidioris sint temperamenti,
corpora gerentes solida, sangvine & spiritibus abun-
dantia; ut plurimum enim sangvinei sunt; qui ad ves-
terem naturaliter procliviores. Ideoq; & uxoribus,
quarum amantiores sunt, plus indulgent. Cetera
rationes, quæ affecti solent; Magis in coniecturis posse & elonginquo pos-
site videntur.

IV. Heroum filios noxas esse, tritum est Proverbium; & non

perpetuò veriverbiū. Habuit enim Adam, non
tantum impium Cainum, sed & optimum Abelem & Se-
thum; Optimus Abrahamus Isacum Patrizantem; Is-
aacus non modò Esaum perversum; sed & laudatissi-
mum Iacobum, Cui non tantum Ruben, Simson, Levi
incestuosi & maligni, verū etiam Castissim⁹, Deo ho-
minibusq; acceptissimus Iosephus, & fortissimus Iuda,
contingit. David, non modo stoltissimum Absolonem
qui etiā prudentissimum Salomonem filium invenit.

Et

Ei sexcenta ejusmodi: Verum ne longè nimis retrospicimus; Nonne heros toti orbi admirabilis. Gustavus I.
Rex Svec. Plures etiam Heroës filios reliquit, inter quos
Carolus IX. Natu minimus, gestis & meritis haud minus. Hic viciissima heros genuit, quo sol majorem
non aspexit, **GUSTAVUM II. & M.** qui quantum
defecit filium non relinquens, tantum profecit, filiam
quovis filio a jore, posteritati donans, in qua natura,
curia, ars & industria, quantum ab homine, etiam in illo
sexu præstari possit, simul & semel experiri voluerunt.
*Sepissime igitur contingit heroem liberos anchoras, asyla, tur-
res & propugnacula esse.* Quod verò interdum no-
xæ evadant, præcipuum causam existimandum *in malâ
educatione & adulatoribus*, quibus seducuntur.. Parentes
publicis negotijs distenti, Præceptoribus & aulicis
liberorum curam committunt. Qui ubi omnia ad
gratiam, pauca ad utilitatem discipuli referunt: quem
informare debuissent, deformantur. Ex primâ enim
institutione, reliqua fermè vita dependet.

Atq[ue] bic præsentis Collegij

Finū esto.

Soli DEO Gloria;

In Sempiterna secula.

Politissimo Viro Iuveni,

DN. SAMUEL N. FRISIO
Civi Academia Aboënsis integerrimo, Conterraneo
suo & amico colendo De VIRTUTE HE-
ROI CA laudabilitè Disputanti.

S I, FR Isùm proles, S A M U E L, præsaga laboris'
Mens cernit fructus'; Auguror innumeros
Venturos olim studiorum ritè tuorum.

Fructus, quos jàm non cernis abesse procul,
Hactenus iste labor suscepitus erat tibi triplex,
Quapropter triplex hinc tibi fructus erit.

(1.) Aut etenim ægrotis animabüs pharmaca promes',
Quæ tibi confestim pagina sacra parat
Hic labor in DOMINO sacer est, ergò nec inanis.
Qui careat fructu: Tu modò perge sequi.

(2.) Aut cuidam ægrotos quatit æger anhelitus artus
Vexatur morbis quis; Tibi suppetias
Hic cum Patre feret Danaum, Podalirius arte
Notus, qui medicam, porrigit usq; manum.

Hic Galenus, opum largitor, certat adesse.
Ut quondam felix morbida membra leves'.

Præcelsum quid commemorem verbis Paracelsum,
Gemmarum vires qui tenet unus? Erit
Hic à consilijs quoq; dummodò scripta legendo
Pergas assidue celsa & acuta viri.

(3.) Excolis aut mentem præceptis, moribus autem
Exornas vitam; sunt tibi verba sophum;
Quæ si servabis, Pictate potiris, & indè
Certò contingent optima quæq; tibi,

Ad quæ felici pedetentim scandere gressu
Invidus haud video te modò Musicolam.
I. felix dilecte D E O, dilecta hominiq;
I. celebris fieri docta per ora virum.,
Meq; bonosq; tuæ plaudentes semper habebis
Fortunæ, curis omnia liber agc:
Heroës tibi, de quibus hic tu, sunto faventes
Quod prestare illos, sacra Thalia jubet.

Ita ex animo L. m. onie è gratulabatur

S A M U E L G. Hartman

Schol. Ab. Rector.

O ptato fruitur res certè singula fine,
Post partum: Quamvis Hercle labos precos.
Ad finem properas, cum Præside Candide Frisi,
Erbicadum Heroicus claudit honoris apex.
Et opus exactum: Provolut secula labores.
Perpetuo nomen non sine honore colent.
N. ne quia te virtus doctrinaq; perpolit, Ecce!
Finis adest; Finem, prospera queq; precos.
Non tam moris, quam honoris ergò Ornatiss.
Dn. R S S P O N D. adplausit festinante..

A X E L I U S A N D. K. Boeth.

